

Tržište električne energije i prirodnog gasa u funkciji održivog razvoja energetike u Srbiji

Ljiljana Hadžibabić
Član Saveta
AGENCIJE ZA ENERGETIKU
Republike Srbije

Međunarodni dani energetike i investicija 2017
Novi Sad 02 - 03. marta 2017.

Sadržaj

- Nacionalno tržište EE i PG i održiv razvoj u RS
- Unapređenje uslova za investiranje u energetske sektor
- Nadležnosti i uloga regulatora za energetiku
- Povezivanje sa EU tržištem EE i PG

EE – Električna energija

PG – Prirodni gas

Nacionalno tržište EE i PG i održiv razvoj u RS

Uticaj energetike na održivi razvoj u RS

Uticaj na:

- Ekonomski razvoj - sigurnost snabdevanja
- Efikasnije korišćenje resursa
- Zaštitu životne sredine

Sigurnost snabdevanja energijom i energentima

Uslov za razvoj ekonomije i standard građana

Raspoloživa sredstva:

- Što bolja prognoza potrošnje
- Izgradnja konvencionalnih elektrana
- Podsticanje investicija u OIE i distribuiranu proizvodnju, integracija OIE
- Povećanje kapaciteta nacionalne mreže i prekograničnih vodova
- Razvoj naprednih informacionih i sistema za merenje, nadzor i upravljanje
- Povezivanje sa EU tržištem EE i PG

Efikasnije korišćenje resursa

- Veća efikasnost proizvodnih kapaciteta – zamena starih i povećanje snage izgradnjom novih
- Optimizacija korišćenja prekograničnih vodova i skladišta PG
- Na strani finalne potrošnje:
 - efikasnija trošila
 - razvoj modela i tehničkih uslova za upravljanje potrošnjom
 - promena navika i aktivna uloga potrošača

Zaštita životne sredine

- Izgradnja na bazi čistijih tehnologija
- Podsticaji korišćenja OIE – finansijski i drugi
- TE: revitalizacija, modernizacija i primena mera zaštite; gašenje najstarijih - neisplativa revitalizacija
- HE: regulacija jezera i priobalja
- Druge mere za ublažavanje klimatskih promena
-

Unapređenje uslova za investiranje u energetske sektor

Očekivanja investitora

- Povraćaj uložениh sredstava u razumnom roku
- Stabilan regulatorni okvir
- Ravnopravan položaj na tržištu

Unapređenje uslova za investiranje

- Razvoj tržišta EE i PG
- Transparentna i nepristrasna pravila pristupa sistemu - mreži
- Regulisana cena prirodnih monopola
- Efikasna procedura promene snabdevača
- Kontrola poštovanja tržišnih pravila
- Tržišne cene za sve krajnje kupce
- Povezivanje sa EU tržištem EE i PG
-

Nadležnosti i uloga regulatora za energetiku

Zakon - Raspodela nadležnosti po oblastima

Zakon o energetici (ZoE, 2014)

Nadležnost države:

- Strategija razvoja
- Obnovljivi izvori energije, povlašćeni proizvođači, feed-in tarife
- Energetska efikasnost
- Zaštita životne sredine
- ...

Zakon - Raspodela nadležnosti po oblastima

Nadležnost regulatora za energetiku:

- Licenciranje energetske subjektata
- Sertifikacija i licenciranje PS EE i TS PG,
- Metodologije za donošenje regulisanih cena
- Davanje saglasnosti energetskim subjektima na:
 - desetogodišnje planove razvoja PS EE i TS PG
 - pravila o radu sistema i tržišta
 - pravila o raspodeli prekograničnih kapaciteta
 - regulisane cene
- Kvalitet isporuke i snabdevanja
- ...

PS EE – prenosni sistem EE

TS PG – transportni sistem PG

Nadležnost regulatora – regulisane cene

Regulisane su cene:

- Pristupa mrežama (prirodni monopoli)
- EE i PG za snabdevanje domaćinstava i malih kupaca
- Nekih pomoćnih usluga

Cene kao ograničenja za investiranje - PG

- Veleprodajna cena - **visoka u Evropi**; ugrožava isplativost izgradnje efikasnih CHP postrojenja, grejanja prostora, itd
- Za krajnje kupce – u skladu sa veleprodajnom

Cene kao ograničenja za investiranje - EE

- Veleprodajna cena – povoljna domaća proizvodnja
- Cena za krajnje kupce
 - 45% finalne potrošnje pod tržišnim uslovima
 - **55% finalne potrošnje na regulisanoj ceni garantovanog snabdevanja, ispod ekonomski opravdane i tržišne cene**

Za adekvatan razvoj sektora EE je neophodno da regulisana cena snabdevanja:

- 1) dostigne nivo koji odgovara tržišnim cenama (strategija razvoja: za 2-3 godine)
- 2) **postane neregulisana**

Nadležnost regulatora – regulisane cene

Agencija jedanput godišnje analizira potrebu regulisanja cena:

- EE za garantovano snabdevanje
- Zakupa rezerve snage za systemske usluge

na osnovu:

- ostvarenog nivoa konkurentnosti na domaćem tržištu EE
- dostignutog stepena zaštite energetski ugroženih kupaca (broj kupaca koji koriste zaštitu je ispod očekivanog)
- razvoja regionalnog tržišta električne energije
- procene raspoloživih prekograničnih kapaciteta i

Priprema i objavljuje izveštaj o potrebi daljeg regulisanja.

Prvi izveštaj do 1. maja 2017.

Pridruživanje EU tržištu EE i PG

- Vlada, Regulator, energetske subjekte -

Povezivanje sa EU tržištem EE i PG

WB6 - West Balkan 6 (5 država+KiM*)

- Potpuna implementacija 3. energetskeg paketa EU
- Nezavisnost regulatora
- Razdvajanje i nezavisnost mrežnih operatora
- Deregulacija cena snabdevanja
- Koordinisana alokacija prekograničnih kapaciteta
- Razvoj tržišta balansne energije
- Razvoj dan-unapred tržišta EE i povezivanje sa drugim tržištima

Hvala na pažnji !

Ljiljana Hadzibabic
Član Saveta
Agencije za energetiku RS

www.aers.rs